

Brüssel, 8.3.2018
C(2018) 1392 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

8.3.2018,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/798 kohastele ohutusjuhtimissüsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

Direktiivi (EL) 2016/798 üks eesmärgi on parandada juurdepääsu raudteeveoteenuste turule; selleks määratakse direktiivis kindlaks raudteeohutuse juhtimise, reguleerimise ja järelevalve ühised põhimõtted. Eelkõige on direktiivi (EL) 2016/798 artikli 10 lõikega 1 nõutav, et kõik raudteeveo-ettevõtjad peavad enne tegevuse alustamist taotlema ühtset ohutustunnistust. Artikli 12 lõikega 1 on ette nähtud samasugune nõue taristuettevõtjatele, kes peavad taotlema ohutusluba. Selleks peaksid raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad kehtestama ohutusjuhtimissüsteemi.

Direktiivi (EL) 2016/798 artikli 6 lõike 1 punktiga f on ette nähtud liidu tasandil ühtlustamist vajava ohutusjuhtimissüsteemi kehtestamise raamistik. Käesoleva määrusega ette nähtud nõuded tuginevad artiklis 9 märgitud põhielementidele. Sertifitseerimisasutus ja riiklik ohutuasutus võivad neid nõudeid kasutada selleks, et hinnata ohutusjuhtimissüsteemi kvaliteeti enne ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa väljasandmist ja teha järelevalvet.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

Vastavalt direktiivi (EL) 2016/798 artikli 6 lõikele 2 volitas komisjon 1. septembril 2016 Euroopa Liidu Raudteeametit (edaspidi „amet“) läbi vaatama komisjoni 9. detsembri 2010. aasta määruses (EL) nr 1158/2010¹ osutatud ühist ohutusmeetodit raudtee ohutustunnistuse saamise nõuetele vastavuse hindamise kohta, komisjoni 10. detsembri 2010. aasta määruses (EL) nr 1169/2010² osutatud ühist ohutusmeetodit raudtee ohutusloa saamise nõuetele vastavuse hindamise kohta ja komisjoni 16. novembri 2012. aasta määruses (EL) nr 1077/2012³ osutatud ühist ohutusmeetodit riiklike ohutuasutuste poolt pärast ohutustunnistuse või ohutusloa väljaandmist tehtava järelevalve kohta. 9. märtsil 2017 esitas amet komisjonile tema antud volituse kohaselt soovitusel vaadata läbi ühised ohutusmeetodid ja mõju hindamise aruande. Käesoleva määruse esimene versioon põhines ameti soovitusel.

Ameti soovitusel seoses konsulteeriti neljanda raudteepaketi tehnilise osa eest komisjonis vastutava eksperdirühmaga 12. aprillil 2017 ja komisjoni ettepaneku eelnõu esitati 5. juulil 2017.

Üldsusega konsulteeriti tagasiside saamiseks 24. augustist kuni 21. septembrini 2017 (viide: Ares(2017)4156968). Uude versiooni on lisatud mõned märkused.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

Käesoleva määrusega kehtestatakse ohutusjuhtimissüsteemi nõudeid käsitlev ühine ohutusmeetod. Tehniline sisu põhineb direktiivi (EL) 2016/798 artiklil 9 ja õiguslik alus on ette nähtud artikli 6 lõike 1 punktiga f.

¹ ELT L 326, 10.12.2010, lk 11.

² ELT L 327, 11.12.2010, lk 13.

³ ELT L 320, 17.11.2012, lk 3.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

8.3.2018,

millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/798 kohastele ohutusjuhtimissüsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/798 raudteeohutuse kohta,⁴ eriti selle artikli 6 lõiget 6,

võttes arvesse Euroopa Liidu Raudteeameti poolt 9. märtsil 2017. aastal komisjonile esitatud soovitus ERA-REC-115-REC vastavushindamise ühiste ohutusmeetodite ja järelevalve ühise ohutusmeetodi läbivaatamise kohta

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühistes ohutusmeetodites on kirjeldatud ohutustasemete, ohutuseesmärkide saavutamise ja muudele ohutusnõuetele vastavuse hindamist.
- (2) Vastavalt direktiivi (EL) 2016/798 artikli 6 lõikele 5 tuleb ühised ohutusmeetodid korrapäraselt läbi vaadata, võttes arvesse nende kohaldamisest saadud kogemusi ja raudteeohutusvaldkonna üldist arengut ning pidades silmas eesmärki ohutust üldiselt säilitada ja võimaluse korral seda pidevalt suurendada.
- (3) Komisjon volitas 1. septembri 2016. aasta rakendusotsusega⁵ Euroopa Liidu Raudteeametit (edaspidi „amet“) direktiivi (EL) 2016/798 artikli 6 lõike 2 kohaselt vaatama läbi komisjoni määrused (EL) nr 1158/2010⁶, (EL) nr 1169/2010⁷ ja (EL) nr 1077/2012⁸. 9. märtsil 2017 andis amet seoses komisjoni volitusega välja soovituse, millele on lisatud aruanne riiklike ohutusasutustega, sotsiaalpartneritega ja kasutajatega konsulteerimise tulemuste kohta ning aruanne vastu võetavate muudetud ühiste ohutusmeetodite mõju hindamise kohta. Komisjon uuris ameti väljaantud soovitusi, et veenduda volituse täitmises, nagu on osutatud direktiivi (EL) 2016/798 artikli 6 lõikes 4.

⁴ ELT L 138, 26.5.2016, lk 102.

⁵ Komisjoni 1. septembri 2016. aasta rakendusotsus Euroopa Liidu Raudteeametile antud volituse kohta vaadata läbi vastavushindamist käsitlev ühine ohutusmeetod ja järelevalvet käsitlev ühine ohutusmeetod ning millega tunnistatakse kehtetuks rakendusotsus C(2014) 1649 (final) (C(2016) 5504 final).

⁶ Komisjoni 9. detsembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1158/2010 raudteede ohutustunnistuste vastavushindamise ühise ohutusmeetodi kohta (ELT L 326, 10.12.2010, lk 11).

⁷ Komisjoni 10. detsembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1169/2010 raudtee ohutusloa vastavushindamise ühise ohutusmeetodi kohta (ELT L 327, 11.12.2010, lk 13).

⁸ Komisjoni 16. novembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1077/2012, milles käsitletakse riiklike ohutusasutuste poolt pärast ohutustunnistuse või ohutusloa väljastamist tehtava järelevalve ühist ohutusmeetodit (ELT L 320, 17.11.2012, lk 3).

- (4) Ohutusjuhtimissüsteemi eesmärk on tagada, et raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad saavutavad oma ärieesmärgid ohutult. Ohutusjuhtimissüsteem on tihti lõimitud muude juhtimissüsteemidega, et suurendada organisatsiooni üldist tulemuslikkust ja vähendada kulusid ning teha ühiseid jõupingutusi organisatsiooni kõigil tasandil. Selleks kasutatakse Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni juhtimissüsteemide standardite struktuuri (*High Level Structure*),⁹ et funktsioonipõhiselt siduda direktiivi (EL) 2016/798 artikli 9 kohased ohutusjuhtimissüsteemi nõuded. Samuti võimaldab see raamistik raudteeveo-ettevõtjatel ja taristuettevõtjatel protsessikesksest lähenemisviisist paremini aru saada ja seda kohaldada, kui nad töötavad välja oma ohutusjuhtimissüsteemi ning rakendavad, haldavad ja pidevalt täiustavad seda.
- (5) Pärast ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa saamist peaks taotleja jätkuvalt kasutama oma ohutusjuhtimissüsteemi, nagu on osutatud direktiivi (EL) 2016/798 artiklis 9.
- (6) Inimkäitumisel on keskne roll raudtee ohutul ja tõhusal käitumisel. Kui leitakse, et inimkäitumisel on osa õnnetus- või vahejuhtumi põhjustamisel, võib juhtuda, et sellised organisatsioonilised tegurid nagu töökoormus ja töökorraldus mõjutavad inimkäitumist ja vähendasid tulemuslikkust ning raskendasid konkreetse õnnetus- või vahejuhtumi tagajärgi. Seepärast on oluline, et raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad järgivad süsteemset lähenemisviisi inimvõimete toetamisel ning inim- ja organisatsiooniliste tegurite käsitlemisel ohutusjuhtimissüsteemi raames.
- (7) See, kuidas organisatsioonis ohutust tajutakse, hinnatakse ja prioriteediks seatakse, kajastab tegelikke kohustusi, mis organisatsiooni kõigil tasanditel on ohutuse valdkonnas seatud. Seepärast on ka oluline, et raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad määraksid kindlaks tegevuse ja käitumise, mis võivad aidata kujundada positiivset ohutusjuhtimissüsteemi, ning et ohutusjuhtimissüsteemi kaudu edendaksid nad vastastikuse usalduse, kindluse ja üksteiselt õppimise kultuuri, mille raames töötajaid kutsutakse panustama ohutuse suurendamisse, andes teada ohtlikest olukordadest ja edastades ohutusalast teavet.
- (8) Ohutusjuhtimissüsteemi puhul tuleks arvesse võtta asjaolu, et nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ¹⁰ ja nõukogu asjakohaseid üksikdirektiive kohaldatakse täiel määral raudtee ehitamise, käitumise ja hooldamisega tegelevate töötajate tervise ja ohutuse kaitsmiseks. Sellega ei kaasne väljaandvale asutusele muud lisavastutust ega muid lisaülesandeid kui see, et ta peab kontrollima, kas ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa taotleja on võtnud arvesse tervise- ja ohutusriske. Direktiivi 89/391/EMÜ nõuete täitmise kontrollimine võidakse siiski teha ülesandeks muudele liikmesriikide määratud pädevatele asutustele.
- (9) Ohutusjuhtimissüsteemis tuleks vajaduse korral arvesse võtta võimalikke täiendavaid riske, mis kaasnevad ohtlike kaupade raudteeveoga, mistõttu tuleks arvesse võtta ka direktiivi 2008/68/EÜ¹¹.
- (10) Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 aeguvad ja tuleks seepärast asendada käesoleva määrusega.

⁹ ISO/IEC direktiivid, 1 osa, konsolideeritud kaasanne 2016, lisa SL, liide 2 (ISO/IEC Directives, Part 1, consolidated supplement 2016, Annex SL Appendix 2).

¹⁰ Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/68/EÜ ohtlike kaupade siseveo kohta (ELT L 260, 30.9.2008, lk 13).

- (11) Seoses ohutustunnistustega on direktiivi (EL) 2016/798 artikli 10 lõikega 15 ette nähtud, et riiklik ohutusasutus võib nõuda ohutustunnistuste muutmist pärast olulisi muutusi ohutusalases õigusraamistikus. Direktiivi (EL) 2016/798 artiklist 9 ja käesolevast määrusest tulenevad muudatused on küll asjakohased ja tähtsad, aga need ei ole olulised. Seepärast tuleks määrust (EL) nr 1158/2010 kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/49/EÜ¹² kohaselt välja antud ohutustunnistuste suhtes kuni nende aegumise kuupäevani. Samal põhjusel on vaja lükata määruse (EL) nr 1158/2010 tühistamine edasi kuni selle ajavahemiku viimase päeva lõpuni, mil riiklikud ohutusasutused võivad seda järelvalve eesmärgil kohaldada. Vastavalt direktiivile (EL) 2016/798 kohaldatakse kehtivate ohutustunnistuste suhtes direktiivi 2004/49/EÜ, mis on määruse (EL) nr 1158/2010 aluseks.
- (12) Seoses ohutuslubadega on direktiivi (EL) 2016/798 artikli 12 lõike 2 teise lõiguga ette nähtud, et riiklik ohutusasutus võib nõuda ohutuslubade muutmist pärast olulisi muutusi ohutusalases õigusraamistikus. Direktiivi 2016/798 artiklist 9 ja käesolevast määrusest tulenevad muudatused on küll asjakohased ja tähtsad, aga need ei ole olulised. Seepärast tuleks määrust (EL) nr 1169/2010 kohaldada direktiivi 2004/49/EÜ kohaselt välja antud ohutuslubade suhtes kuni nende aegumise kuupäevani. Samal põhjusel on vaja lükata määruse (EL) nr 1169/2010 tühistamine edasi kuni selle ajavahemiku viimase päeva lõpuni, mil riiklikud ohutusasutused võivad seda järelvalve eesmärgil kohaldada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate ohutusjuhtimissüsteemi nõudeid käsitlevad ühised ohutusmeetodid, millele on osutatud direktiivi (EL) 2016/798 artikli 6 lõike 1 punktis f.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse direktiivi (EL) 2016/798 kohaselt välja antud ühtsete ohutustunnistuste ja ohutuslubade suhtes.

Artikkel 2

Mõiste

Käesolevas määruses kasutatakse järgmist mõistet: „sertifitseerimisasutus“ – ühtse ohutustunnistuse väljaandmise eest vastutav asutus, s.o kas amet või riiklik ohutusasutus.

Artikkel 3

Ohutusjuhtimissüsteemi nõuded raudteeveo-ettevõtjate jaoks

Raudteeveo-ettevõtjad kehtestavad oma ohutusjuhtimissüsteemi kooskõlas I lisas esitatud nõuetega.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (raudteede ohutuse direktiiv) (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44).

Kõnealuseid ohutusjuhtimissüsteemi nõudeid kohaldatakse direktiivi (EL) 2016/798 artiklis 10 osutatud ühtsete ohutustunnistuste taotluste hindamisel ja nende tunnistuste järelevalvel.

Artikkel 4

Ohutusjuhtimissüsteemi nõuded taristuettevõtjate jaoks

Taristuettevõtjad kehtestavad oma ohutusjuhtimissüsteemi kooskõlas II lisas esitatud nõuetega.

Kõnealuseid ohutusjuhtimissüsteemi nõudeid kohaldatakse direktiivi (EL) 2016/798 artiklis 12 osutatud ohutuslubade taotluste hindamisel ja nende lubade järelevalvel.

Artikkel 5

Kehtetuks tunnistamine

Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 tunnistatakse kehtetuks alates 16. juunist 2025.

Artikkel 6

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 16. juunist 2019 liikmesriikides, kes ei ole ametit ega komisjoni direktiivi (EL) 2016/798 artikli 33 lõike 2 kohaselt teavitanud. Alates 16. juunist 2020 kohaldatakse seda kõikides liikmesriikides.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 8.3.2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER